

O B S A H

Motto vydania :

Máme len toľko šťastia, koľko sme sami rozдали...

/mexické príslovie/

Editoriál

Čriepky zo školskej kroniky

Pripomíname si – Michal Miloslav Hodža

Odkiaľ a kam, Slováci ? – Rodné domy našich velikánov

Č i ž a t i c k ý c h ý r n i k

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Blahoželáme jubilantom

Smútočné oznámenie

Slávnosť posviacky chrámu Cirkevného zboru ECAV

v Čižaticiach – významný medzník v histórii našich evanjelikov

Ako pracujú naši najmenší

Zvony nad krajinou tentoraz zvonili nad Čižaticami

V i a n o č n á p r í l o h a

Poznaj svojich susedov – Bidovce a Borda

Ako si udržať zamestnanie

Obyčaje našich predkov – priad'me že len, priad'me ...

Ako vznikli a odkiaľ prišli ?

Radosť pod vianočným stromčekom

Vianočná koleda

P.f. 2012

Editoriál

Milí spoluobčania,

už len niekoľko málo dní nás delí od magickej silvestrovskej noci, kedy nás spravodlivo všetkých do jedného neúprosný čas posunie zas o jeden rôčik dopredu. Nielen na rozhraní rokov každý z nás by si mal urobiť aspoň vo svojom vnútri osobný odpočet, čo mu pomaly končiaci sa rok 2011 dal, alebo zobral. Zvyčajne je toho nadeleného obojmo, aj keď nie vždy rovnakým dielom.

Je v ľudskej prirodzenosti, že sa človek do budúcnosti pozerá s nádejou. Ak sa má dobre, žela si, aby mu nadelené dobro vydržalo. Ak sa však v tomto roku vodilo niekomu horšie, je pochopiteľné, že túži po lepšom, priaznivejšom osude.

Často počúvame, že závisí len od nás, ako sa máme, či ako sa budeme mať. Nie celkom sa však s týmto tvrdením dá súhlasiť. Možnosti života, ktorý žijeme, sú podmienené vonkajšími okolnosťami, ktoré môžeme veľakrát ovplyvniť len málo alebo aj vôbec nie. Čo však je v našich rukách, to je spôsob, ako sa aj napriek nepriazni môžeme a vieme osudu postaviť, alebo ako dokážeme využiť priaznivé okolnosti, ktoré nám vyšli v ústrety.

Ak by sme chceli hodnotiť rok 2011 z pohľadu života nášho štátu a národa, určite budete so mnou súhlasiť, že to bol mimoriadne turbulentný a náročný rok. Plný zásah nepriaznivých dôsledkov v tomto poňatí dostali následne aj miestne samosprávy, našu nevynímajúc. Ak sledujeme vývoj nielen v našej republike, ale aj v Európskej únii a vo svete, vidíme, že veci, ktoré nám tohto roku spôsobovali čoraz hlbšie vrásky na tvári, sa nerozuzľujú, ale práve naopak, ešte viac sa zamotávajú. Nemusíme byť preto ani pesimisti, keď povieme, že tento ťažký rok budeme takto o rok, na prahu roku 2013 možno hodnotiť ešte ako pomerne dobrý. Aké je všetko relatívne, že ?

Takže ako to vlastne je? Za čo si môžeme sami a v čom nás už čoraz rýchlejšie sa rútiace udalosti vlečú ?

Faktom je, že naša materiálna, hmotná bieda sa prejavuje stále viac a viac v priepastných majetkových rozdieloch obyvateľov. Na jednej strane obrovský prepych našich horných desaťtisíc, na druhej čoraz zanedbanejší a úbohejší verejný sektor, z ktorého sa financuje

zdravotníctvo, školstvo, dôchodky. Teda AJ NAŠE zdravie, AJ NAŠE vzdelanie, AJ NAŠA čoraz viac živiaca životná úroveň. Mravný úpadok, ktorý nás našiel nepripravených, je však ešte väčší ako materiálna chudoba. Morálka naruby nás ani čoby ovalila po hlavách až tak, že sme prestali vnímať smrad a puch, ktorý sa okolo nej šíri. Ved' posúďte : zlatokopky, celebrity, rôzne fitnessy či zločinci s imunitou sa na nás denne vyškerajú z tituliek i zvnútra novín a časopisov. V rozličných smotánkach ustarostene riešia svoje plastické operácie, rozchody a rozvody, počty kabeliek, topánok, či exotických dovolení. Zatiaľ našinec mnohokrát rieši, či tento mesiac zaplatí deťom školskú jedáleň, alebo dieťa radšej odhlási z obedov, lebo to vyjde lacnejšie. Futbalový tréner si mesačne prilepší platom neuveriteľných 37 tisíc €, /plat francúzskeho prezidenta je 19 tisíc € mesačne !/ zatiaľ čo lekári či učitelia musia bordel v systéme vydupávať tými najkrajnejšími prostriedkami. Jedným slovom – je HRUBÁ NESLUŠNOSŤ, keď národu v ťažkých časoch o solidarite káže nesolidárna politická a manažérska elita. Práve tá, ktorá by mala ísť krízou deťanému obyvateľstvu svetlým príkladom ako prvá. Takže čo nás to vlastne postretlo ? Nič menej ako totálna kríza. Kríza morálnych hodnôt, kríza ľudskosti, kríza úcty človeka k človeku.

Milí spoluobčania, bol by som oveľa radšej, keby moje zamyslenie na prelome rokov bolo v optimistickejšom tóne. V ostatnom čísle Očí sme Vás informovali, že obciam donedávna hrozilo drastické zníženie podielových daní, ktoré im poukazuje na ich základný chod štát, a to takmer o tretinu. Dôvodom bol pripravovaný zákon z dielne ministerstva financií o tzv. daňovom mixe. Predčasné voľby túto

hrozbu k úžitku nás všetkých našťastie zažehnali a či aspoň oddialili. Naša obec teda dnes stojí podobne, ako ostatných 2960 obcí a miest na Slovensku na rázcestí, či bude napredovať a avizované krízové desaťročie prežije relatívne dobre, hoc s odretými ušami, alebo padne na kolená.

Mojím cieľom je stále, napriek ťažkostiam, ísť dopredu a nebyť len údržbárom a hasičom pri riešení vecí verejných.

Majme preto na pamäti, že v ťažkých časoch vždy všetkým najviac pomáha obyčajná, a predsa vzácna, ľudská súdržnosť. Nezabudnime, že po dňoch plných nečasu svitnú zase dni plné slnečného jasu a tepla. Tie nás opätovne nabijú novou, zdravou a silnou energiou.

Do roku 2012 Vám veľa síl, elánu, zdravia a rodinnej pohody želá

Váš starosta

Čriepky zo školskej kroniky

Školský rok 1951/52

Nový školský rok slávnostne bol zahájený dňa 1. septembra 1951 za prítomnosti zástupcov MO KSS a MNV.

Na začiatku školského roka zapísaných bolo 28 žiakov. Novozapísaní žiaci do prvého ročníka : **Rudolf Čarnocký, Štefan Lechman, Mária Kobulnická a Margita Šulíková.**

Počet chlapcov : 18

Počet dievčat : 10

Škola je jednotriedna s 5 ročníkmi. Prvouka v 1. ročníku sa nevyučuje. Namiesto prvouky rozšírený je počet hodín jazyka slovenského.

Na vecné výdaje tunajšej školy prelimitované bolo 41.000 Kčs. Opravená bola strecha budovy a vymaľovaná bola trieda a predsieň.

Dňa 1. januára 1952 ČSM zahrala v Čižaticiach divadelnú hru **Ženský zákon**. Réžiu mal **Milan Kobulnický**. Pekný výkon podali **Štefan Kristan, Jozef Gothard, Margita Kajňaková a Elena Dulinová.**

Dňa 19. februára 1952 bola v miestnej škole inštruktáž o zisťovaní zatajenej pôdy pre obce Čižatice, Bidovce, Mudrovce, Kecerovské Pekľany, Kecerovské Kostolany, Kecerovský Lipovec, Opiná a Bunetice.

Dňa 4. marca 1952 bola vykonaná reorganizácia MNV. Za referenta školstva a osvetu bol zvolený **Juraj Kajňak.**

Dňa 20. marca bola na tunajšej škole zdravotná prehliadka žiakov. Dňa 23. marca 1952 školská mládež previedla v obci zbierku pre kórejské deti. Nazbierali 1.200 Kčs.

Dňa 17. augusta 1952 bolo valné zhromaždenie členov JRD III. typu. Za predsedu správy JRD zvolený bol **Štefan Milan**. Za predsedu dozorného výboru zvolený bol **Juraj Korečko**. Družstvo je väčšinové, má 45 členov. Občania pochopili význam socializácie obce a nastúpili do spoločnej družstevnej práce. V obci nastal nový život.

Školský rok 1952/53

Školský rok 1952/53 zahájený bol dňa 1. septembra 1952. Zapísaných bolo 19 chlapcov a 11 dievčat. Novozapísaní prváci : **Július Bartuš, František Chovan, Ladislav Viničenko, Magda Gulášová, Alica Kočišová a Magda Rošková.**

V tomto školskom roku zavádza sa na tunajšej škole vyučovanie podľa sovietskeho vzoru. Novou organizáciou práce podľa sovietskeho vzoru získavajú žiaci viac priameho vyučovania a tým sa zvýši aj produktivita jednotriednej školy. Týždenný počet vyučovacích hodín pre žiakov ostáva pri tomto spôsobe vyučovania ten istý ako na školách s plným počtom tried, vyučovacia povinnosť učiteľa sa však pritom predlžuje až o 10 hodín týždenne. Vyučujúca jednotka skráti sa na 45 minút.

Začiatkom októbra bola postavená v učebni nová kachľová pec.

V dňoch 7. a 16. januára bola v škole Družstevná škola práce. Školenia sa zúčastnili najmä naši družstevníci. Školské polročné prázdniny trvali od 30.1.1953 do 16.2.1953.

Marec 1953 – mesiac smútku. Dňa 5. marca 1953 zomrel predseda Rady ministrov SSSR a tajomník ÚV KSSS **Jozef Visarionovič Stalin.**

Dňa 14. marca 1953 zomrel prezident ČSR **Klement Gottwald.** Obrazy na čelnej stene sú zahalené

smútočným čiernym flórom. Obidvaja veľkí ľudia nám odišli. Živá, večne živá je práca s. Stalina a s. Gottwalda. Budú žiť naďalej medzi nami vo svojej práci. Na smútočné akty pripravili občania za vedenia MO KSS tryznu, kde stála čestná stráž. Obidva pohreby si vypočuli občania a žiaci z rozhlasu v miestnosti školy.

***„Zomrel, ale neodchádza,
Bude v našich srdciach žiť.
Jeho cesta, jeho práca
Musia s nami zvíťaziť.“ /Zornička /***

Dňa 22. marca bola železná smena. Žiaci tunajšej školy vyzbierali 350 kg železa.

Filmové predstavenia boli :

8.2.1953 : Pád Berlína – II. diel

17.2.1953 : Kubáňski kozáci

21.2.1953 : Alexander Nevskij

22.4.1953 : Plavecký mariáš

Aj naša odraстlá mládež v ČSM pekne pracuje. Dňa 7. apríla t.r. zahráli divadelnú hru ***Buky podpolianske***. Svoju úlohu pekne predniesli **František Beňo, Július Minárik a Štefan Kristan.**

Dňa 1. júna 1953 bol zrušený lístkový systém a bola prevedená peňažná reforma.

Dňa 8. júna 1953 prist'ahovali sa do našej obce občania cigánskeho pôvodu. Do našej obce bolo pridelených 5 cigánskych rodín z Kráľoviec. Do školy zapísaných bolo 4 cigánskych detí : Margita Peková, Alžbeta Kroková, Alžbeta Makulová a Ernest Kováč. Školské deti prijali svojich nových spolužiakov nadšene.

Dňa 27.6.1953 bola prevedená inšpekcia na tunajšej škole inšpektorom Vladimírom Gašparovičom. Školský rok zakončený bol dňa 30.6.1953. Do OSS v Kecerovských Pekľanoch postúpili **Ján Domanič a Regina Hudáková.**

PRIPOMÍNAME SI

Michal Miloslav Hodža

Z troch slovenských velikánov – Štúr, Hurban, Hodža – ktorí Slovensko významne nasmerovali v polovici 19. storočia k samostatnosti a do modernej Európy, je ešte aj dnes Michal Miloslav Hodža najmenej známy. Politik konsenzu a akceptovania kompromisov, autor spisu **Dobruo slovo Slovákom súcim na slovo**. Nemal ani povahu, ani temperament domáhať sa svojho krikom a búchaním po stole. Uprednostňoval radšej dohodu, v záujme zmieru niekde vari aj ústupok. Práve tento jeho náhľad na riešenie sporov mu jeho dvaja druhovia aj najviac vyčítali.

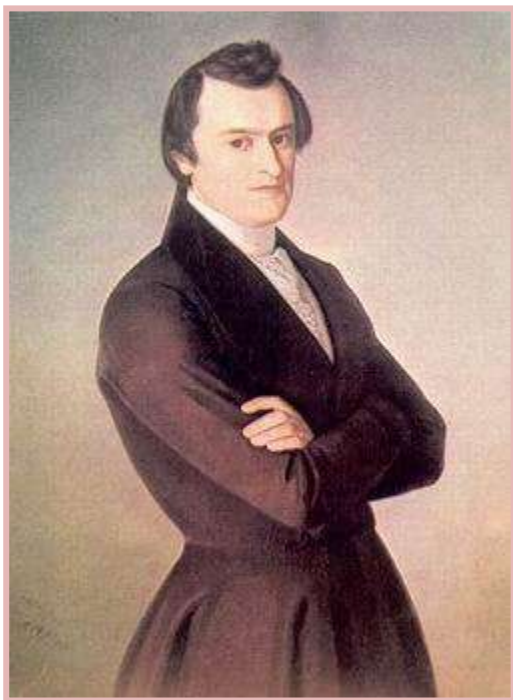
Napriek všetkému, práve takéto odlišné typy osobností si vyžadovali spoločenské a politické pomery v čase národnooslobodzovacieho boja Slovákov. Svojím horúcim srdcom a chladnou hlavou si boli zároveň inšpiráciou i brzdou pred unáhlenými rozhodnutiami.

O Hodžovi bolo možné povedať, že najmä v mladších rokoch života nič ľudské mu nebolo cudzie. So Štúrovým asketizmom sa nikdy nestotožnil. Mal manželku, ktorú vrúčne miloval po celý svoj život, pri dobrej zábave nepohrdol ani pohárikom lahodného vína, hoc sám bol členom spolku striezlivosti.

Manželkou mu bola dcéra mikulášskeho lekára Kornélia Kellnerová, s ktorou v revolučných rokoch 1848/49 mal už štyri deti. Ako evanjelický kňaz, aby svojich najbližších neohrozil, si preto pri svojich kázňach a výchovnovzdelávacej činnosti musel dávať väčší pozor na jazyk. Bol preto opatrnejší ako starý mládenec Štúr a v tom čase ešte aj nezadaný Hurban. Nič mu to však nebolo platné, v meruôsmych rokoch bol uhorskou mocou vydaný zatykač aj naňho.

O Hodžovi vieme, že bol jedným z kodifikátorov spisovnej slovenčiny. V tomto smere urobil veľký vývinový oblúk, pretože pôvodne bol prívržencom Jána Kollára, ktorý neuznával slovenčinu ako národný jazyk a ako reč aj slovenských vzdelancov uprednostňoval biblickú češtinu. Hodža sa stal pod Štúrovým vplyvom oduševneným

bojovníkom za slovenčinu. Jeho povaha rodeného diplomata a urovnávača sporov sa prejavila aj v čisto jazykových sporoch. Nielen s katolíkmi, ktorí presadzovali bernolákovčinu, ale aj vo vzťahu k rôznym skupinkám v rámci evanjelického spoločenstva. Napokon, sedem rokov po kodifikácii slovenského jazyka, stretli sa štúrovci s bernolákovcami, aby po viacerých, najmä však Hodžových úpravách slovenského pravopisu /platia dodnes/, sa dohodli na spoločnom používaní stredoslovenskej slovenčiny.

Jazyková reforma nebola jediným významným počinom štúrovcov. Hodža bol spoluautorom **Žiadostí slovenského národa**, ktoré boli adresované cisárovi do Viedne, ale tiež Uhorskému snemu. Odpoveďou moci boli zatykače a stanné právo.

Trojica mužov sa naraz ocitla vo víre revolučného hnutia a zároveň na čele slovenských dobrovoľníkov. Hodžovi, ktorý bol skôr mysliteľ a ideológ, vojenská rola sedela najmenej, preto po jednom prehranom boji, keď na slovenskej strane bolo 14 mŕtvych, opustil výpravu. Sám to neskôr vysvetlil tým, že chcel predísť ďalšiemu krviprelievaniu, keďže už v tom čase bolo jasné, že dobrovoľníci nemajú podporu viedenského dvora a osud povstania bol tým spečatený.

Ďalší vývoj dal Hodžovi za pravdu. Viedeň a Budapešť sa na úkor ostatných národov v monarchii dohodli. Na Slovensku to viedlo k ešte tuhšej maďarizácii.

Dezercia Hodžu Štúra a Hurbana natoľko rozhnevala, že ich priateľské vzťahy sa už nikdy neobnovili. Hodža sa venoval cirkevným veciam, narobil si však mnoho nepriateľov svojím úsilím zabrániť maďarizácii slovenských evanjelikov. Nasledovalo jeho suspendovanie a pozbavenie fary. S mnohopočetnou rodinou ostal takpovediac na dlažbe. Aby uživil rodinu, žiadal opakovane cisára o penzionovanie. Nakoniec mu bolo vyhovené, avšak pod podmienkou, že odíde žiť do **sliezskeho Těšína** a navždy sa zároveň zriekne cirkevnej aj politickej činnosti.

Tak sa aj stalo. V septembri 1867 zlomený Hodža odchádza do vyhnanstva, kde tri roky nato zomiera. Tam ho aj pochovali. V Národných novinách o jeho skone vyšiel iba štvorriadkový oznam. Také bolo v tom čase Slovensko zakríknuté.

Hodžove telesné pozostatky boli prevezené do Liptovského Mikuláša až v roku 1922. Na pietnom podujatí rečnil aj jeho **synovec, neskorší československý premiér Milan Hodža**. Vtedy ani on nemohol tušiť, že smrť v exile a dlho odkladaný pohreb doma bude aj jeho osudom. Telesné pozostatky Milana Hodžu boli na Slovensko prevezené až v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. Pochovaný bol s poctami a za účasti najvyššej vtedajšej slovenskej politickej reprezentácie na Národnom cintoríne v Martine.

Slovensko si pripomenulo v septembri 2011 dvojsté výročie narodenia Michala Miloslava Hodžu. Právom sa nazdávame, že niekoľkými riadkami vzdať hold tomuto martýrovi a pripomenúť si jeho strastiplný a sebaobetujúci život patrí sa aj nám. Veď spomienku môžeme písať v rodnej slovenčine, a to je aj jeho nehynúca zásluha.

O rodných domoch slovenských velikánov

Rodné domy významných slovenských osobností majú svoje osudy. Často sú podobne strastiplné, ako boli osudy tých, čo sa svojho času medzi ich múrmi zrodili. Kým niektoré sa tešia záujmu tak kultúrnych inštitúcií ako aj verejnosti, iné ani čo by boli od macochy. Ich udržiavaniu bráni stará známa veta – **Niet peňazí.**

Z pohľadu domu je úplne jedno, kto tento osudový výrok vysloví – či ministerstvo kultúry, pod ktoré spadá starostlivosť o kultúrne hmotné dedičstvo národa, alebo obce, v ktorých domy velikánov stoja.

Najlepšie sú na tom domy osobností, ktoré sú pod správou múzeí. Dobré z tohto pohľadu obišiel napríklad **rodný dom Martina Kukučina v Jasenovej**, o ktorý sa veľmi dobre

stará Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava. Malebný domček ročne navštívi okolo 7 000 návštevníkov. Múzeum Janka Kráľa sa stará o **rodný dom Martina Rázusa a Márie Rázusovej – Martákovvej v Liptovskom Mikuláši**. Ten má ročnú návštevnosť okolo 1 100 ľudí. V **rodnom dome Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka** – vieme, že sa **obaja narodili v tom istom dome v Uhrovci**, je priemerná ročná návštevnosť okolo 3 900 návštevníkov. O týchto domoch možno teda povedať, že mali šťastie.

Poskromne ho majú už ale tie domy, na ktoré sa nepozrie milostivým okom ani ministerský, ani obecný úradník. Aj keď musíme pravdivo povedať, že obce by veľmi radi opravovali a udržiavali takéto pamiatky. Keď však nedochádza z rozpočtu ani na životne dôležité veci, jednoducho pamätné domy ťahajú zákonite za kratší koniec. Tu všeludský zákon zachovania života nepustí a brucho bude mať v čase núdze tak u jednotlivcov, ako aj v obecnom spoločenstve vždy prednosť pred kultúrou a umením.

Niektoré osobnosti, ktorých rodné domy sú už zbúrané alebo sú v súkromnom vlastníctve, majú aspoň pamätné izby. Aby sa ušetrilo, často, ak z obce pochádza viac významných kultúrnych dejateľov, majú spoločné domy alebo izby. Tak je to v prípade dvoch spisovateliek – **Terézie Vansovej a Márie Ďuričkovej**, kde **evanjelická cirkev vo Zvolenskej Slatine** spravuje ich spoločnú pamätnú izbu. Podobná je situácia aj s domom v **Tajove**, ktorom u starých rodičov strávil svoje rané detstvo a mládenectvo náš veľký spisovateľ **Jozef Gregor Tajovský**. Jeho dom prichýlil aj expozíciu ďalšieho významného Tajovčana – vynálezcu a kňaza **Jozefa Murgaša**. Jeho rodný dom je v súkromnom vlastníctve, z toho dôvodu jeho expozícia bola ešte donedávna umiestnená v starej ľudovej škole, tá sa však v tomto čase pripravuje na rekonštrukciu.

Pamätná izba významného maliara **Martina Benku v Kostolišti**

zíva prázdnotou, ročne ju navštívi len okolo 150 zvedavcov. Možno preto, lebo rodný dom je v súkromnom vlastníctve a teda verejnosti neprístupný. Expozícia je umiestnená na prvom poschodí kultúrneho domu a je pomerne bohatá. Ochotný správca ju sprístupní vždy, hoc aj len jednému návštevníkovi.

Pamätná izba spisovateľa **Fraňa Kráľa v Smrečanoch** má svoju slávu už za sebou. Pred revolúciou ju masovo navštevovali žiaci z celého Československa. Čenkovej deti bolo obľúbené čítanie v časoch, keď sa v reáli takéto prípady v podstate ani nevyskytovali. Paradoxom je, že dnes, keď takých mamiek Čenkových a jej detí máme habadej, ku knihe ani k jej autorovi sa takmer nikto nehlási. Asi preto, že už to pre nás nie je len exotika, ale realita všedných dní. Načo o tom ešte čítať a počúvať v múzeu?

O stave **rodného domu herca Jozefa Kronera v Staškove** padlo veľa kritických slov najmä v televízii. Výborný herec mal šťastie, že nebol ani spisovateľ, ani maliar, ani národný buditeľ, ale patril k tomu odvetviu slovenských kultúrnych činníkov, ktoré je najmä dnes, v čase televízií, veľmi preferované. Tu sa až nezvyčajne operatívne ťaplo na základe mediálnej kampane po vrecku aj ministerstvo kultúry a prispelo na opravu domu sumou 10 000 €. Takéto ministerské šťastie sa však už neusmialo žiaľbohu na naše skvelé spisovateľky či na národných buditeľov.

Na **rodný dom Boženy Slančíkovej Timravy v Políchni** bola vyhlásená verejná zbierka, zatiaľ až traja darcovia poukázali sumu 115 €. Miestna fara spolu so starostom obce sa ale nevzdáva a spoločne veria, že sa im podarí, či už zo zbierky, alebo z nejakých iných fondov nahonobiť aspoň na opravu strechy. Pre začiatok, potom sa uvidí. Proti

Pamätná izba
Hany Zelinovej

nadšeniu záchrancov hrá strach, aby rodný dom spisovateľky nerozobrali a nebodaj aj nevybývali niektorí miestni spoluobčania.

Pamätná izba spisovateľky Hany Zelinovej sa nachádza na miestnom úrade vo Vrútkach, pretože na mieste, kde stál jej rodný dom, dnes stoja paneláky. Náklady na správu a údržbu izby

znáša mesto Vrútky. Ani ministerstvo kultúry, ani Matica slovenská z neďalekého Martina si do svojich rozpočtov výdavky na slovenskú Daniele Steelovú nezapracovala. Napriek tomu ročne navštívi jej pamätnú izbu okolo 600 návštevníkov.

Rodný dom Jána Hollého v Borskom Mikuláši spravuje obec. Aj keď by sa mu zišla nová maľovka, obec sa snaží zo všetkých síl. Napriek tomu návštevnosť klesá a to najmä individuálna.

Viac expozíciu navštevujú školské exkurzie, ťažko však povedať, nakoľko je to z úprimného záujmu a neväzí za tým možnosť pre študentov vymeniť vyučovanie za výlet.

Ale nekuvikajme, možno niektorým žiakom by sme krivdili.

Obrazom našej národnej tragédie je však až **fara národného buditeľa Michala Miloslava Hodžu v Rakši**. Dom pustne. Posledné štyri roky sa v jeho rodnom dome neukázal ani jeden návštevník, aj keď v septembri t.r. uplynulo okrúhlych 200 rokov od narodenia tohto velikána našej národnej svojbytnosti. Rodný dom chcelo od farnosti odkúpiť občianske združenie Odkaz M.M. Hodžu, biskup však odpredaj neschválil. Takýto schátraný ostáva dom teda aj naďalej vo vlastníctve evanjelickej cirkvi. Ostáva nám len veriť, že ponuka nadšencov z občianskeho združenia bola ECAV odmietnutá výlučne z dôvodu, že sa sama bude vedieť o pamiatku dostatočne zodpovedne a s úctou, teda aj lepšie, postarať.

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo, ktoré sa zišlo dňa
21. septembra 2011, vyhodnocovalo najmä:

- *Efektívnosť a výšku príjmov z miestnych daní a poplatkov podľa platných VZN*
- *VZN o výške príspevku na dieťa v materskej škole*
- *Monitorovaciu správu plnenia programového rozpočtu obce k 30.6.2011*
- *Čerpanie rozpočtu za 1. polrok 2011 a návrh na úpravu rozpočtu*
- *Žiadosť záujemcu o odkúpenie obecného majetku – pozemku nad budovou obecného úradu*
- *Žiadosť p. Mariána Rendoša o povolenie odberu vody z obecnej studne*

* Poslanci nadpolovičnou väčšinou schválili zmenu vo VZN / všeobecného záväzného nariadenia / o miestnych daniach z nehnuteľností, za psa, za užívanie verejného priestranstva a o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady platné od 1.1.2012 nasledovne :

<i>Orná pôda</i>	<i>0,45 %</i>	<i>Zastavané plochy</i>	<i>0,35 %</i>
<i>Trávnatý porast</i>	<i>0,40 %</i>	<i>Lesné pozemky</i>	<i>0,50 %</i>
<i>Záhrady</i>	<i>0,35 %</i>	<i>Ostatné plochy</i>	<i>0,50 %</i>
<i>Stavebné pozemky</i>	<i>0,50 %</i>		

Poplatok za komunálny odpad bol schválený vo výške 11 € na osobu ročne.

- Jednohlasne bolo prijaté VZN o výške príspevku na dieťa v MŠ takto :
4,95 € mesačne – školné
1,12 € denne – stravná jednotka
- Poslanci sa zaoberali žiadosťou občana z Košíc o odkúpenie pozemku na parcele č. 58/5 o výmere 3158 m², ktorý sa nachádza

nad budovou obecného úradu. Uznesenie k tomuto bodu nebolo zatiaľ prijaté, k tejto otázke sa zastupiteľstvo vráti na svojich ďalších zasadaniach.

- Čo sa týka odberu vody z obecnej studne p. Rendošom, poslanci odporučili starostovi osobne rokovať so žiadateľom, aby bližšie špecifikoval svoju požiadavku. Predbežne však poukázali na nedostatočné množstvo vody v obecnej studni aj pre uspokojovanie potrieb doteraz napojených užívateľov.

* * * * *

Na zastupiteľstve, ktoré sa zišlo dňa **19.10.2011** poslanci sa zaoberali najmä tromi bodmi, ktorými boli :

- *Zmluva o dočasnom nájme garáží obecného úradu a časti priestorov v budove obecného úradu*
- *Predaj pozemku na parcele č. 58/5 a akcií VVaK Košice*
- *Správa o hospodárení dobrovoľného hasičského zboru Čižatice*

Pri prerokovávaní nájomnej zmluvy s p. Mátém poslanci súhlasili s nájmom a rokovalo sa viacmenej len o výške nájomného. Výška platby za odvoz odpadu sa bude odvíjať od platobného výmeru, pri nájomnom bol schválený nájom 300 € mesačne. Zároveň obecné zastupiteľstvo zaviazalo starostu, aby na každom zasadnutí OZ informoval o stave vzájomných pohľadávok s firmou Golden Royal.

Obecné zastupiteľstvo predbežne neschválilo odpredaj akcií VVaK a poverilo starostu a poslancov Viktora Dulinu a Ruženu Džurbanovú rokovaním s VVaK ohľadom odpredaja akcií.

Návrh o predaji obecného pozemku na parcele 58/5 /ide o pozemok nad obecnými garážami / odôvodnil starosta obce, nakoľko sa prihlásil záujemca /prvý po rokoch, ak nie vôbec prvý/ s ponukou výhodnej kúpnej ceny. Starosta odôvodnil záujem obce o odpredaj pozemku okrem vyššie uvedeného aj :

- neplánovaním jeho využitia pre obecné účely ani v budúcnosti, okrem iného aj vzhľadom na jeho polohu

a poukážuc na skutočnosť, že v súčasnej dobe slúži iba ako prírodné WC

- lukratívnu cenovú ponuku, na výške ktorej sa neodrazila finančná ani hospodárska kríza
- následné využitie získanej sumy na splatenie úveru, ktorý si obec zobrala na odkúpenie budovy obecného úradu, čo považuje vzhľadom na čoraz ťažšiu finančnú situáciu v štáte a v samospráve za veľmi rozumný krok
- ďalšie finančné prostriedky z kúpnej ceny by mohli byť využité napr. na realizáciu niektorých rozvojových projektov v prospech obce, na ktorých by sa zastupiteľstvo dohodlo / úprava rigolov a odvod stojatej vody, nové autobusové zastávky, splatenie dlhu firme Fúra za odvoz komunálneho odpadu, zaplatenie projektu vodovod pre obec a podobne/ a na ktoré v súčasnosti môžeme pre podvyživený rozpočet zabudnúť.

Obecné zastupiteľstvo v tejto súvislosti malo možnosť voľby medzi dvoma víziami :

1. Mat' aj naďalej hneď za budovou obecného úradu zanedbaný, zarastený a zasr...ý pozemok, plus obecný rozpočet zaťažený ešte niekoľko rokov úverom, v dôsledku čoho bude viac menej na niekoľko rokov uviaznutý rozvoj obce /pozastavené projekty z dôvodu nedostatku voľných financií na projektovú spoluúčasť a tiež sponzorom sa začína čoraz ťažšie dýchať/

a l e b o

2. Mat' za budovou obecného úradu pekne upravený pozemok s rodinným domom, čo by predstavovalo pridanú hodnotu ku vzhľadu celej lokality v centre obce, t.j. v okolí obecného úradu / zahrňa obecný úrad, budúci rím.kat. kostol, materskú školu, rodinný dom p. Máteho a Kurayovcov/, plus vysporiadaný bankový úver a napriek kríze pokračujúce estetické a ekologické úpravy obce.

Nie je ťažké si predstaviť, ako by sa rozhodla väčšina reálne uvažujúcich ľudí, hlavne tých, čo majú aj osobnú skúsenosť so splátkami pôžičiek, ktorí vedia, aký je to nôž na krku. Dnes mestá a obce, aby prežili, čoraz častejšie predávajú nadbytočný majetok. Často sú to nehnuteľnosti, ktoré obyvatelia v súčasnosti aj využívali, ako napr. športové haly, kultúrne domy, športové objekty a podobne ale aj nevyužívané či chátrajúce nehnuteľnosti, z ktorých nie je žiaden ošoh. Poslanci týchto miest a obcí, ktorí pozerajú trochu dopredu, napríklad aj k tvorbe budúcoročných rozpočtov vedia, prečo v dnešnej dobe hlasujú za také krajné riešenie, ako je predaj nadbytočného majetku.

A teraz prichádza ten pravý absurdistan :

V Čižaticiach sa doslova zázrakom vyskytne situácia, že nám v núdznych časoch spadne z neba solventný záujemca o neudržiavaný obecný pozemok, po ktorom roky rokúce ani pes neštekol, neobzrel sa oň bežný občan ani poslanec, nanajvýš občan, ktorého búrka v črevách privrzla odskočiť si uľaviť práve na parcelu 58/5. Tu sa odrazu zastupiteľstvom ozýva : my si tento / odrazu vzácny / obecný majetok nedáme !!! A prečo ? LEBO ! Za tým „lebo“ sa skrýva všeličo, len nie vecný protiargument, o ktorom by sa mohlo ako o relevantnej pripomienke rokovať. Ten sa totiž ani skrývať za odporom časti poslancov nemôže , lebo ho jednoducho niet !!! Zato tam sú ukryté iné, už všeobecne známe pohnútky : Odporúča to starosta? Tak just nie! Alebo z iného súdka - Lebo sestra. Tu sa hlasovaním naplnila pomstivá vyhrážka za údajnú starostovu skrivodlivosť spáchanú na poslaneckej rodine. Čo na tom, že za rukojemníkov svojej pomsty si slovutná pani poslankyňa vzala úžitok všetkých obyvateľov obce? Naozaj smutné a trápne počínanie . Summa summarum: Pre nelásku k starostovi a istú sestru obec nebude mať vyspravené rigoly, možno vodovod, autobusové zastávky, bude mať po dobu niekoľkých rokov o splátky úveru znížené rozpočtové príjmy a v podstate zastavený rozvoj. Veru, veľmi vysoká cena, len čo je pravda.

Iróniou však je, a určite si ešte všetci veľmi dobre pamätáme, ako sa po Veľkej nežnej vymieňali za symbolickú korunu alebo ani to nie obecné pozemky za iné, neobecné. Dobré, čo bolo, bolo, inak už nebude. Len treba pripomenúť, že vtedy za ne nekvapli do

obecnej pokladne žiadne bubáčky - a bolo dobre. Nikto nebol na zastupiteľstve proti, lebo, ako sa zdá, nikto ani o tom nehlasoval. A keďže sa nerokovalo, tak sa ani nehlasovalo. Šušu mušu - a pozemky mali raz dva zmenených vlastníkov. Dnes naopak - dnes môžu obci z predaja parcely „kvapnúť“ desiatky tisíc eur - a čuduj sa svete - vraj nedobre! Sme proti, LEBO... Lebo kašleme na Vás, milí naši rodáci, ak sa náhodou skríži Váš záujem s naším. Ved' odjakživa platí, že je bližšia moja košeľa, ako Váš kabát.

Ako teda hlasovali a riešili obecný záujem naši poslanci ?

***Za predaj hlasovali :** Ing. Stanislav Matta, Dušan Dulina*

***Proti hlasovali :** Sylvia Frištiková, Ružena Džurbanová, Ing. Viktor Dulina*

BLAHOŽELÁME

*V mesiacoch október, november a december
sa okrúhleho životného jubilea dožívajú títo naši spoluobčania :*

Štyridsať rokov

Miloš Korečko

Peter Lipták

Päťdesiat rokov

Albína Švihurová

Šesťdesiat rokov

Margita Kristanová

Sedemdesiat rokov

Helena Hrušková

***Milí naši jubilanti,
srdečne Vám blahoželáme a do ďalších rokov života želáme
zdravie, šťastie a veľa veľa pokoja
vo Vašich srdciach i v mysliach***

Vaša redakcia

S m ú t o č n é o z n á m e n i a

*12. novembra 2011 náhle opustila
naše rady pani*

Elena Z i m m e r m a n o v á
/ 1938 – 2011 /

17. decembra 2011 nás opustil pán
František Hruška
/ 1934 – 2011 /

*Ó osud, prečo si taký krutý ?
Oberáš človeka o človeka
Berieš ho pod svoje čierne krídla
A neúprosne unášaš ta, odkiaľ niet návratu.
S odchodom každého blízkeho človeka
Odchádza kúsok z nás
Odchádza kúsok našej duše.*

Redakcia vyslovuje všetkým pozostalým úprimnú a hlbokú sústrasť.

Posviacka evanjelického chrámu v Čížaticiach

Milí naši čitatelia,

***25. september sa zapíše do kroniky našej
obce ako jeden z najvýznamnejších dní.
Platí to najmä pre našich spoluobčanov
evanjelického vierovyznania. Nie je veru
každodennou udalosťou posviacka
novopostaveného chrámu, zvlášť, ak sa***

o výstavbu chrámu usilovalo spoločenstvo celé desaťročia. Pekne celý príbeh výstavby priblížil redaktorkám rádia Regina vo Zvonoch nad krajinou kurátor filiálky Čižatice Imrich Chovan.

Chrám posvätil biskup Mgr. Slavomír Sabol, v kázni sa veriacim prihovoral senior PaedDr. ThLic. Ján Hruška, pozdravil ich tiež zborový dozorca Doc. MUDr. Imrich Lukáč, CSc. Všetkým prítomným tlmočil poďakovanie za pomoc kurátor filiálky Čižatice Imrich Chovan. Bude iste aj pre ostatných, ktorí sa slávnosti osobne nezúčastnili, zaujímavé prečítať si príhovor zborového farára Mgr. Radoslava Gregu k veriacim i prítomným hosťom v plnom znení.

Drahí hostia, bratia a sestry!

V tejto chvíli chcem viesť našu pozornosť k okolnostiam vedúcich k dielu výstavby evanjelického chrámu v Čižaticiach.

Obec Čižatice v dobe prvých písomných záznamov patrila do lipovského panstva. Spomína sa pri hraniciach tohto územia. Obyvatelia boli duchovne spojení v prvotínach najprv so starobylým kostolom a farou, dnes už nejestvujúcimi, v dnešných Kecerovských Kostol'anoch. V prvej tretine 16. storočia sa mnohí obyvatelia spolu so svojimi pánmi z hradu Lipovec pripojili k reformačnému učeniu. Obyvatelia Čižatíc, ktorí reformáciu prijali, sa pripojili

k spoločenstvu veriacich, ktoré viedli farári vyznávajúci reformačné tézy, v dnešných Kecerovciach.

V 17. storočí evanjelici z Čižatíc spolu s evanjelikmi z Keceroviec, Opinej, Červenice, Lúčiny, Vtáčkoviec, Bunetíc, Kecerovského Lipovca, Mudroviec a Boliarova tvorili pôvodný cirkevný zbor. Sídlo bolo v Kecerovciach. Neskôr v časoch protireformácie v 18. storočí zostali bez chrámu, bez evanjelických farárov. Takéto obdobie trvalo 70 rokov. Predsa však silou modlitieb a živení Božím slovom bolo vyznanie uchované. Po vydaní tolerančného patentu cisárom Jozefom II. a možnosti vytvoriť si nový cirkevný zbor, využili túto možnosť a spolu s veriacimi v dedinách severne od Čižatíc, horlivosťou rodiny Kecerovcov, si

vytvorili nový cirkevný zbor so sídlom v Opinej. Predsa len bola diaľka do Opinej a preto uvažovali o možnosti vystaviť svoj evanjelický kostol. Táto myšlienka bola cirkevným zborom Opiná podporená najmä pred časom druhej svetovej vojny.

Samotnou vojnou a neskôr aj obdobím socializmu však tieto myšlienky boli prerušené. V tých časoch

sa evanjelici stretávali k bohoslužbám po domácnostiach, neskôr v prenajatých priestoroch od obce Čižatice. Po strate takejto možnosti sa nanovo ujala myšlienka výstavby svojich vlastných priestorov. Pred desiatimi rokmi sa uvažovalo o rekonštrukcii bývalej požiarnej zbrojnice. Bola vypracovaná štúdia rekonštrukcie a obnovy budovy. Zistil sa však statický dezolátny a nebezpečný stav, ktorý znemožňoval tento zámer. Za pomoci viacerých dobrovoľníkov bola budova odstránená. Oslovením architektky Ing. Márie Grigelovej bol vyhotovený návrh a plán nového evanjelického chrámu na danom mieste.

So schválením celého cirkevného zboru a horlivou túžbou mať nový priestor pre bohoslužbu, biblické hodiny či iné duchovné využitie, bola priložená ruka k dielu a začalo obdobie novej výstavby.

Cirkevný zbor na tento účel získal počiatočné finančné prostriedky z odpredaja svojej cirkevnej parcely za dnešným obecným úradom. Vo výstavbe sa angažovali predovšetkým veriaci bratia a sestry z filiálky Čižatice s prizvaním ku pomoci všetkých, ktorí mali možnosť poradiť či napomôcť. Medzi prvých zanietených k stavbe patrila kurátor Imrich Korečko, ktorý nás však predišiel do večnosti.

Nečakane zomrela aj pani architektka Ing. Mária Grigel'ová. Na miesto kurátora filiálky nastúpil Imrich Chovan, ktorý v spolupráci s tými, ktorí boli ochotní pomôcť, obetavo pokračoval v diele výstavby do dnešnej podoby.

Táto stavba by dnes ešte nestála, nebyť horlivej podpory mnohých, niektorí nás už aj predišli do večnosti. Bola to podpora predovšetkým duchovná. Vyvierala z túžby mať tento príbytok slova Božieho a sviatostí a tiež spolupatričnosti.

Táto duchovná podpora zaznievala aj od

mnohých bratov i sester z greckokatolíckej i rímskokatolíckej farnosti, za čo sme veľmi vďační. Aj viacerí ďalší občania boli naklonení takejto stavbe pre ďalší rozkvet kultúry v tomto regióne. Ďalšou pomocou bola oblasť materiálnej pomoci: našli sa obetaví pomocníci či majstri, ktorí pomoc neodriekli, aj keď neraz to veru nebolo ľahké. Do tretice to bola pomoc finančná: tu je potrebné povedať, v zreteli aj na duchovnú a materiálnu pomoc, jedno veľké úprimné slovo - ďakujeme. Ďakujeme všetkým, ktorí boli naklonení pomôcť aj v tejto finančnej oblasti. Vieme, že peniaze nie sú všetko, ale žiaľ, žijeme v systéme, ktorí peniaze vyžaduje. Nuž ďakujeme všetkým sponzorom, darcom, ďakujeme bratom a sestrám z Cirkevných zborov evanjelickej cirkvi Budimír, Rankovce a Vyšná Kamenica, ďakujeme bratom a sestrám z Farnosti greckokatolíckej cirkvi predtým so sídlom v Čižaticiach, teraz v Rozhanovciach,

d'akujeme bratom a sestrám, ktorí patria pod farnosť Rímskokatolíckej cirkvi v Kecerovciach. Ďakujeme všetkým ďalším bratom a sestrám z iných oblastí, ktorí podporovali svojim príspevkom a náklonnosťou toto dielo. Ďakujeme bratom a sestrám z domáceho cirkevnému zboru evanjelickej cirkvi Opiná za ich oporu a povzbudenie. Namiesto našich potomkov (ak bude svet svetom stáť) d'akujeme bratom a sestrám z filiálky Čižatice, ktorí sa zozbierávali priebežne na tento účel. Tiež d'akujeme aj ústrediu našej evanjelickej cirkvi na Slovensku za podporu ku dostavbe tohto chrámu.

Pri všetkej podpore tohto diela máme na pamäti slovo Pánovo: *Ochotného darcu miluje Boh!* Nad vchodom do tohto chrámu stoj napísané: „Vzdaj Bohu chválu.“ Vždy, keď budeme prechádzať okolo tohto miesta, spomeňme si na

biblický príbeh z evanjelia o desiatich malomocných mužoch, ktorí boli uzdravení, ale iba jeden sa vrátil k Pánovi Ježišovi Kristovi, aby poďakoval. O ostatných Pán povedal: „*nevrátili sa, aby vzdali Bohu chválu...*“

Nuž, my d'akujeme predovšetkým Pánu Bohu za Jeho blízkosť a pomoc, ktorú nám preukázal v súvislosti s týmto miestom a požehnal možnosť výstavby tohto chrámu.

V závere týchto slov poprosím všetkých nás, aby sme v chvíli ticha a modlitieb v srdci vyjadrili vďaku predovšetkým Pánu Bohu za tých, ktorí sa tejto príležitosti nedožili: spomeniem aspoň meno pani architektky Ing. Márie Grigelovej, ktorá naprojektovala túto stavbu a bolo to možno aj jej posledné naprojektované dielo. Spomeňme si v srdciach aj na ďalších bratov a sestry, občanov obce, ktorí boli oporou, ale predsa nás predišli do večnosti.

Radoslav Grega
zborový farár Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi
augsburského vyznania na Slovensku OPINÁ

Ako „pracujú“ naši najmenší

Piateho septembra sme v našej materskej škole slávnostne zahájili školský rok 2011/2012. Slzičky obáv z neznámeho sa objavili najmä u nových detí, ktoré sa prvýkrát museli rozlúčiť so svojou mamkou a ockom, veď ktohovie, či pre nich naozaj prídu, ako sľubovali? Či nezabudnú ?

Neprešiel však ani mesiac a naši maličkí majú strachy prvých dní úspešne za sebou a začínajú sa správať ako praví starí škôlkárski mazáci.

Dnes dvadsiatka veselých, rozštebotaných a niekedy aj ukričaných detí prichádza zaránky do svojej škôlky. A čo tam vlastne celý deň porábajú? Roboty majú veru neúrekom, veď posúďte :

Doobeda sa hrajú, cvičia, spievajú, tancujú, kreslia, maľujú, modelujú, počítajú, pracujú, počúvajú rozprávky.

Po tejto zábavnej drine idú von, nadýchať sa čerstvého vzduchu. Tam sa môžu do vôle vyšantiť, vybehať či vykričať. Ak je pekný čas, idú na prechádzku, či na výlet. Dobrý obed si nechajú zájsť nejakou rozprávočkou a idú si, už poriadne unavené, pospinkať. Po výdatnom šlofíčku sa ešte trochu povenujú rôznym spoločným zábavkám či krúžkom, a hurá domov.

Ako teda vyzerá v tomto školskom roku ich výchova a vzdelávanie, premenené na drobné ?

Dlhodobé projekty:

Ekologická materská škola

Ekologickou edukáciou chceme pomôcť deťom vo vytváraní

uvedomelého, priateľského vzťahu k životnému prostrediu, k všetkým formám života i k vlastnej osobe.

Celé Čižatice čítajú deťom.

Čítame deťom, aby boli múdre, dobré a šťastné.

Krúžky

- náboženskej výchovy
- anglického jazyka

Krátkodobé aktivity:

- vychádzky do blízkeho okolia
- oslavy menín a narodenín detí
- kultúrny program v rámci

Mesiaca úcty k starším

- besedy s dentálnym hygienikom
- „Deň mojej hračky“
- „Moja obľúbená kniha alebo čo práve doma čítame s rodičmi“,
- bábkové predstavenia pre deti
- tvorivé dielne – maľované prírodou, spoločné kreslenie ilustrácií rodičov s deťmi k rozprávkam ktoré poznajú z domu a ktoré majú najradšej
- „Posedenie pri stromčeku“ za účasti rodičov detí, starostu obce Čižatice, spojené s odovzdávaním darčiekov pod stromčekom
- „Idú koledníci“- návšteva s koledou v rodinách detí
- detský **Fašiangový karneval**
- popoludnie s rozprávkami Hansa Christiana Andersena,
- sadenie stromčekov
- stretnutie s členmi Dobrovoľného hasičského zboru v Čižaticiach spojené s ukážkou práce hasičov a súťažami
- „Deň rodiny“- slávnostné stretnutie rodín detí
- „Deň detí“ - hry, súťaže, diskotéka
- „Popoludnie s mojím otcom,“ spojené s „Jánskou nocou“,
- ochutnávka ovocných a zeleninových šalátov
- slávnostná rozlúčka s deťmi, ktoré odchádzajú do základnej školy :
- „Pasovanie do cechu žiackeho.“,
- účasť v celoslovenských, lokálnych výtvarných súťažiach
- účasť v súťažiach organizovaných výrobcami potravín a spotrebného materiálu.

Halina Zemko *riaditeľka MŠ*

Devätnásty október 2011 bola streda. Aj keď na prvý pohľad to bol obyčajný pracovný deň, ničím sa nelíšiaci od stoviek iných bežných dní, pre nás Čižaticanov predsa len mal nádych výnimočnosti.

Všetci, ktorí majú vo svojich rádioprijímačoch vyladenú stanicu Regina, vedia veľmi dobre, o čo ide, keď sa povie **Zvony nad krajinou**. Pre tých, čo by to predsa len nevedeli, pripomíname, že je to hodinová relácia, ktorej tvorcovia navštevujú vybrané obce Slovenska, aby mapovali život ich obyvateľov. Ide o reláciu s celoslovenskou pôsobnosťou, v ktorej sa nedeľa čo nedeľa striedajú návštevy raz zo stredného, inokedy z východného či západného Slovenska.

Oného devätnásteho októbra teda zavítali **redaktorky Iveta Vaculová a Andrea Feciková** do našej obce. Hneď zrána sa prihlásili na obecnom úrade, kde boli privítané pekne po staroslovansky – nie síce chlebom a soľou, ale čerstvými, ešte teplými pampúšikmi a voňavým lipovým čajom. V ten jasný, avšak chladný jesenný deň padli všetkým veľmi dobre a v prítomných posilnili pohodovú, avšak zároveň aj pracovnú atmosféru.

Celá obec netrpezlivo očakávala nedeľné predpoludnie **6. novembra**, kedy **Zvony nad krajinou** mali svoju rozhlasovú premiéru. Dokonca aj nedeľná sv. omša bola preložená na inú hodinu, len aby nikomu neušlo ani slovíčko. Ohlasy na počuté boli krásne, hodnotilo sa v krčmách, na ulici i pri náhodných stretnutiach. Samých občanov akoby trochu prekvapilo a zaskočilo, ako vieme pekne o našej dedinke hovoriť. Mnohí ocenili najmä fakt, koľko veľa našincov dostalo priestor vyjadriť sa na mikrofón, my sme ich spočítali a bolo ich 21. Toľko veľa vyznaní a spomienok.

Keďže Oči svojím spôsobom taktiež zaznamenávajú obecné udalosti, pre pamäť uvedieme mená všetkých našich občanov, ktorí sa nahrávania zúčastnili, aj keď to možno nebude vždy v poradí, v akom sme si ich vypočuli v relácii.

Tatiana Houdeková – o školskej a obecnej kronike a tiež svojich zvieratkách

Ján Guláš – o tom, ako bol bača „u Žida“ a ako vyhrával na klarinete

Július Minárik – o svojich hereckých vystúpeniach a spomienkach na vojnové udalosti

Marta Majorská – o výkone svojej kostolníckej činnosti

Imrich Chovan – o výstavbe a posviacke evanjelického chrámu

Franjo Houdek – o rozvoji obce a príprave výstavby rím.-kat. chrámu

Viktor Dulina – o okolí obce a miestach na vychádzky, o bitke pri Rozhanovciach

Stanislav Sidorjak – o živote súkromne hospodáriaceho farmára

Patrik Pachinger – o vzťahu k ľudovej piesni, zaspieval niekoľko pesničiek

Margita Vadasová – o svojom ľudovom kroji, o odievaní v jej mladosti

Alexandra Mičuchová – o podnikaní v Agromile, o chove koní

Lubka Eliášová a Dušan Dulina st. – o činnosti dobrovoľného hasičského zboru

Halina Zemko, riaditeľka MŠ – o aktivitách detí na jeseň, o význame rodiny pre deti

Matúško Ruščák z MŠ – zarecitoval básničku

Božena Mináriková na návšteve u p. Lechmanovej – o dobrých mliečnych produktoch od doma chovaných kraviek

Jana Tresová – o okolnostiach „privydaja“ do Čižatic a jej vzťahu ku koňom

Anna Beňová – o podnikaní v obchode v našej obci, o svojich deťoch

Imrich Kačmári – o dôvodoch, prečo si postavil dom v našej obci a čo mu tu ešte trochu chýba

Antonio Jose Justinian Belduma Cordova – o tom, ako hľadal dom a čo nakoniec rozhodlo, že prišiel bývať do našej obce

V súvislosti s Antoniom Beldumom ste určite mnohí zaregistrovali, že týždeň pred Zvonami nad krajinou robila redaktorka Iveta Vaculová v rámci rozhlasového cyklu **Stretnutia** rozhovor aj s týmto našim občanom. Pre tých, čo to nevedia, v uvedenej relácii, mimochodom taktiež celoslovenskej, sa vyznávajú zo zákrut svojho života cudzinci, ktorých osud zavial na Slovensko. Pri tej príležitosti sme sa veľa pekného dozvedeli aj o živote **Ekvádorčana Antonia**, ktorého práve láska a húževnatosť udržala v našej krajine, v našej obci.

Ak si ešte spomínate, takto pred rokom bol v tej istej relácii hosťom aj náš starosta **Franjo Houdek**, ktorý, ako všetci viete, pochádza z bývalej Juhoslávie, dnes už z **Bosny a Hercegoviny**.

Hľa, v priebehu jedného roka tri relácie o Čižaticiach a Čižatičanoch! Nie je preto náhoda, že len dva dni po odvysielaní Zvonov nad krajinou sa na obecný úrad prišli informovať dvaja, od seba nezávislí záujemcovia o kúpu domu či pozemku v našej obci. Dobrý chýr o nás sa naozaj rýchlo rozniesol, čo poviete?

Vianočný príloha

Poznaj svojich susedov

B I D O V C E

Prvú písomnú zmienku o Bidovciach máme z roku 1273. Spomínajú sa spolu s Čakanovcami a s čiastkou Svinice, ktoré Ethuruh, syn Jurajov, ktorý pochádzal z tarjánskej vetvy rodu Aba, prenechal svojej manželke a dcére. Po ňom mal tieto obce v držbe Peter zvaný Petheuch zo Svinice. Tento Peter v roku 1299 zničil obec Šarišské Bohdanovce, ktoré patrili Mikulášovi a Štefanovi, synom Buduna. Zničením obce bratom vznikla škoda 70 mariek, za čo im potom boli panovníkom Bidovce prisúdené.

Ďalší známi majitelia Bidoviec boli potomok Petra Peteucha – syn Ján, ktorý však zomrel bezdetný, preto panovník daroval Bidovce biskupovi z Pätikostolia. V roku 1397 daroval kráľ Žigmund obec aj s ďalšími okolitými dedinami bratom Imrichovi, Jánovi a Mikulášovi z Perína. V tom čase mali 30 port, t.j. brán. Jednalo sa o brány z dvorov hospodárskych usadlostí na cestu. Mohlo v nich žiť okolo 150 obyvateľov. Neskôr sa počet obyvateľov znížil, pretože desiatkový súpis z roku 1533 uviedol, že v obci žije 24 poddaných sedliakov a 6 želiarov. Z 30 osobných mien poddaných malo 9 mená slovenského pôvodu, 10 maďarského pôvodu a 11 neistého pôvodu. Vplyvom maďarských protestantských kňazov, ktorí tu začali pôsobiť v druhej polovici 16. storočia, sa však slovenská časť obyvateľstva pomäďarčila. Začiatkom 18. storočia boli Bidovce takmer vyľudnené, v roku 1720 tu žilo len 22 sedliakov. Vyľudnené však neboli len Bidovce, ale takmer všetky okolité dediny. Na príčine boli rákociovske protihabsburské povstania a tiež mor. Neskôr sa obec pomaly zaľudňovala, na prelome 18. storočia sa v Bidovciach rozprávalo tak po slovensky, ako aj po maďarsky, pričom maďarčina prevládala. V polovici 19. storočia podľa

náboženskej príslušnosti sa 70 obyvateľov hlásilo k rímskym katolíkom, 20 k luteránom, 400 ku kalvínom a 6 k Židom.

V súčasnosti má obec cca 1400 obyvateľov. Z Infraštruktúry sa v obci nachádza materská škola, základná škola, spoločný školský úrad, spoločný stavebný úrad. Dobre funguje dobrovoľný hasičský zbor a tiež folklórny súbor Bidovčan.

Na čele obce stojí **starosta Viliam Bačo**. Zo samosprávnych orgánov má obec ešte 4-člennú obecnú radu a 9-členné obecné zastupiteľstvo.

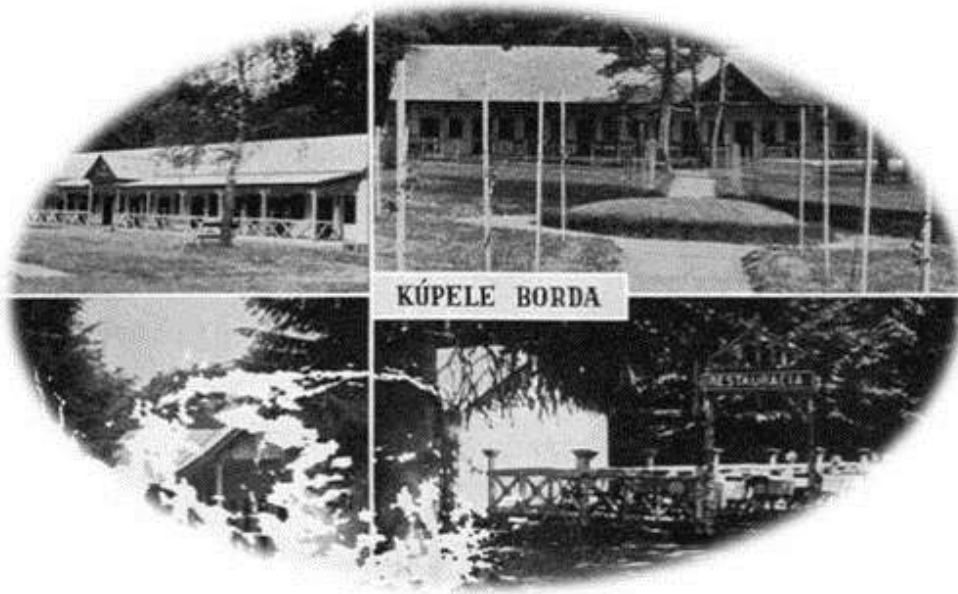
B O R D A

Osada Borda sa nachádza asi 10 km od Herľan. V archívoch sa spomína, že bola založená v roku 1427, keď mala 10 gazdovských dvorov /port/. Asi 1 kilometer od obce v roku 1893 vznikli vyhľadávané kúpele na liečenie reumatických ochorení. Z výdatného prameňa vytekala veľmi chutná voda, ktorú vyhľadávali tak miestni, ako aj cezpoľní a pre jej výbornú chuť ju aj nazvali **Zdravá voda**. Ľudia si ju radi nosili domov, kde ju zohrievali a sa v nej kúpali. Sú zachované hodnoverné zvesti, ktoré dokazujú, že jej účinky boli už po krátkom čase viditeľné a u nemocných dochádzalo k úľave.

Tieto skúsenosti viedli koncom 19. storočia k založeniu kúpeľov. Zachytená voda z prameňov sa umelo vyhrievala a poskytovala liečebné kúry v 15 vaniach. Počas II. svetovej vojny boli kúpele, podobne ako Herľany, zničené a postupne zanikli. V roku 1951 tu zriadili lesnícku školu, v 60. rokoch tu bolo vybudované rekreačné stredisko Východoslovenských železiarní Košice.

V súčasnosti sa tu nachádza **Saleziánske animačné mládežnícke stredisko**. Poriadajú sa tu duchovné cvičenia pre novomanželov a rekreácie pre sociálne slabšie rodiny. Toto stredisko ponúka možnosť jednoduchého ubytovania. Po roku 1989 odkúpili drevené chatky od

VSŽ Košice súkromníci. Celý komplex sa nachádza v nádhernom tichom lesnom prostredí s bohato kvitnúcimi lúkami.

Ako si udržať zamestnanie ?

Vari všetkým nám je známy štatistický údaj, a to, že naša republika má 14 % nezamestnaných. Človek by povedal, že tí, ktorí prácu ešte majú, urobia všetko pre to, aby o ňu neprišli. Tým skôr, že aj zákonná ochrana zamestnancov slabne a ochranný plášť zákonníka práce začína byť riadne deravý. Preto je niekedy až zarážajúce zistenie, aký benevolentný vzťah k vlastnému pracovnému pomeru majú niektorí naši, zatiaľ ešte zamestnaní spoluobčania. Ich „náklonnosť“ by sa dala zhrnúť do stručného konštatovania – nevážia si prácu, pritom si asi neuvedomujú, že na ňu na úradoch práce čakajú ďalšie desiatky nezamestnaných. Tí by častokrát dali neviem čo, aby sa mohli zapojiť do pracovného procesu.

Samozrejme, či si udrží zamestnanec miesto, nezávisí výlučne od jeho vzťahu k plneniu pracovných povinností, ale na druhej strane dosť.

Dnes firmy viac zanikajú ako vznikajú. S postupujúcou krízou menežéri, a je jedno, či v súkromných alebo verejných inštitúciách, prehodnocujú výšku svojich nákladov, kumulujú zamestnanecké pozície a pracovné agendy, a teda zákonite aj prepúšťajú nadbytočných. Ktorí to budú, vyplynie z toho, ako vedúci ohodnotí kvalitu ich pracovných výkonov, aktivitu a iniciatívny prístup k práci, ale aj povahové vlastnosti, ktorými sa zamestnanec prejavuje v pracovnom kolektíve.

Častokrát sa u zamestnancov možno stretnúť s prístupom, ktorý charakterizuje slogan : „Robím len do výšky svojho platu“ a teda spravidla menej, ako sa od neho očakáva. Lupou by bolo možné hľadať pracovníka, ktorý by bol spokojný s finančným ohodnotením svojej práce. Avšak, napriek subjektívnemu pocitu nedocenenia, býva prístup zamestnancov k plneniu svojich pracovných povinností rozdielny.

Jedni, napriek tomu, že si myslia, že ich výplatná páska by mohla byť štedrejšia, chodia do práce radi, pracujú dobre a k spolupracovníkom sa správajú prívetivo.

Druhú skupinu predstavujú tí, pre ktorých práca predstavuje iba zdroj obživy, berú ju ako nutné zlo a dávajú to pri každej príležitosti najavo.

Čo môže teda zamestnanec urobiť pre to, aby v týchto ťažkých časoch zvýšil svoju šancu na udržanie si pracovného miesta ? Odborníci z personálnych agentúr odporúčajú :

- **Bud'te dochvíľni !**

Pracovníkov, ktorí chodia neskoro do práce alebo z nej predčasne odchádzajú a stále sa na niečo vyhovárajú, / nespočetné, zásadne celodenné návštevy lekára alebo zubára a pod. / nemajú nadriadení príliš v láske.

- **Bud'te usilovní !**

Väčšine zamestnávateľov neprekáža trochu času stráveného na internete, telefonovanie z mobilného telefónu, ale je dôležité odovzdať svoju prácu načas a v stopercentnej kvalite. Príliš častý pokec počas pracovnej doby, esemeskovanie či už s kolegami, alebo so súkromnými návštevami na pracovisku, bude pre zamestnanca pri jeho posudzovaní veľkým mínusom.

- **Bud'te flexibilní !**

Keď zamestnávateľ potrebuje niekoho, kto by zabezpečil úlohu, prípadne vzal mimoriadnu prácu počas víkendu alebo nadčas, je

vhodné **OCHOTNE** ponúknuť svoje služby. Takýchto pracovníkov si firma váži a ochotu „nenechať firmu v štichu“ si zamestnávateľ dobre zapamätá, aj keď nie vždy finančne ohodnotí. Keď však bude premýšľať o tom, na koho slovo „nadbytočný“ padne, na flexibilného to nebude.

- **Bud'te tímoví hráči !**

Zamestnanci, ktorí dobre vychádzajú so svojimi kolegami a majú príjemnú a znášanlivú povahu, majú väčšiu šancu zotrvať ako ofuční dudroši.

- **Ponúknite pomoc !**

Jedným z najlepších spôsobov, ako získať istotu svojho zamestnania, je dobrovoľná iniciatíva, keď z času načas ponúknete svoju pomoc nad rámec svojich povinností. Niet vari zamestnávateľa, ktorému by ste takouto ponukou neulahodili. Tu je Váš zisk 10 bodov z desiatich!

- **Nesťažujte sa !**

Sťažovateľov a nespokojencov nikto nemá rád a to bez ohľadu na to, či sú sťažnosti na mieste alebo nie. Keď je trh práce hore nohami a zamestnanec ťahá za kratší koniec, ako je tomu dnes, zvážte svoje výhrady a kritiky. Ak je už naozaj potrebné sa sťažovať, ponúknite zároveň aj prijateľné riešenie. Bude to vnímané oveľa profesionálnejšie.

- **Nenoste si do práce svoje súkromie !**

Pracovný výkon a nálada na pracovisku by nemala byť ovplyvnená Vašimi domácimi problémami. Vaše súkromie by malo zostať za dverami Vášho bytu. Pre ostatných členov pracovného kolektívu je mimoriadne nepríjemné znášať Vašu zlú náladu, aj keď mlčíte. Neverte, že okolia sa to nijako nedotkne. Navyiac, je to neprofesionálne a vedúcimi pracovníkmi aj veľmi nepriaznivo hodnotené. Ak sa to stáva aj Vám, je to Vaša strata 10 bodov z desiatich! Problémy z pracoviska treba riešiť na pracovisku.

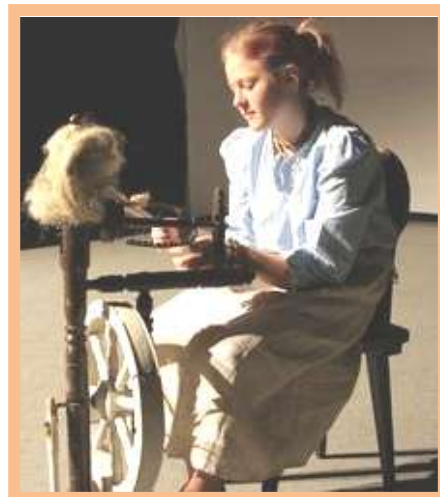
- **Bud'te pozitívni !**

Negativizmus ako osobnostné vyladenie zamestnanca je nákazlivý, a možno ho prirovnať k infekčnej chorobe. To isté môžeme povedať aj o ľudskom pozitívnom vyžarovaní. To naopak na svoje okolie pôsobí ako slnko, teda teplo, hrejivo a príjemne. Niet vari človeka, ktorý by uprednostnil chorobu pred slnkom. A zamestnávateľ nie je výnimkou.

OBYČAJE NAŠICH PREDKOV

Priad'me že len, priad'me

Priadky boli po stáročia skvelou príležitosťou na spoločenské stretnutia našich ľudí. Pradenie bolo považované za najtypickejšiu ženskú prácu, ktorou sa zaoberali od stredoveku nielen poddanské ženy, ale aj zámožné meštianky alebo šľachticné.

Po zbere celoročnej úrody sa na dedinách počas dlhých zimných večerov od začiatku novembra až do konca fašiangov stretávali dievčatá a ženy v takzvaných **kúdeľných izbách**. Prvýkrát išlo dievča na priadky vo veku štrnásť až pätnásť rokov, keď už prácu riadne ovládalo. Účasť na priadkach bola pre dedinské spoločenstvo znakom, že dievčinu možno považovať za dospelú. Prišli ju od matky vypýtať ostatné dievky. Priadky sa schádzali okrem soboty a nedele po celý týždeň, zvyčajne po osemnásť hodine. Spoločné priadkové skupiny tvorilo osem až dvanásť priadok. Boli to večery plné zábavy, hier a dobrej nálady. Dievky a vydaté ženy sa schádzali v kúdeľných izbách, staršie ženy priadli doma. Aby priadky izbu vykúrili, každé dievča prinieslo so sebou polienko. Petrolej do lampy zaobstarávali tiež spoločne, kupovali ho za spoločné peniaze. Za požičanie izby dievčatá domácej panej nanosili naturálie v podobe chleba, vytrepaného ľanu, tie bohatšie doniesli aj kyslú kapustu či výslužku zo zakáľacky. V kúdeľnej izbe sa musel vždy udržiavať poriadok, po skončení priadok dokonca izbu vybielili.

Najčastejšie sa priadky stretávali v chudobných izbách alebo v domoch, kde žili staršie ženy – vdovy, ktoré mali porozumenie pre zábavky a fígle mladých ľudí. Na priadkach sa preberali aktuálne témy – klebety, novoty, udalosti, strašidelné príhody a podobne. Za poriadok na priadkach zodpovedala vždy najstaršia z priadok spolu s domácou gazdinou.

Pri priadkach bol čas na prácu a na zábavu rovnomerne rozdelený. Najintenzívnejšie sa priadlo hneď zvečera, kým neprišli mládenci, alebo kým na dievčatá neprišli driemoty. Na priadkach boli najviac vítanými

hostami, samozrejme, mládenci. Tí prichádzali zvyčajne v takzvané dievocké dni – v utorok a vo štvrtok, nikdy nie v piatok. Mladí ľudia si našli čas nielen na veselé hry a zábavky, ale aj na tanec.

Podľa tradičných zvyklostí sa však k niektorým dňom viazal zákaz pradenia a vyšívania. Boli to tzv. **stridžie dni – na Katarínu, Ondreja, Barboru, Mikuláša, Luciu a Tomáša**. Počas týchto dní sa mládež v kúdeľných izbách len veselila a hostila. Nepriadlo sa ani počas obdobia od Vianoc do Troch kráľov. Pôvod týchto zákazov pochádzal z historicky ešte starších – pohanských - období a prenášal sa z generácie na generáciu. **Najväčšia priadková hostina bývala pred Popolcovou stredou**. V ten večer sa v kúdeľných izbách nepriadlo. Dievky napiekli kysnuté koláče, navarili slepačej polievky a zemiakov k mäsu, pripravili kapustu so šunkou, plnenú kapustu a doniesli aj domácu pálenku a víno. Mládenci dojednali hudbu, ktorá prispela k veselej nálade.

Priadky, ako vidíme, nemali len pracovný charakter. Boli vyhľadávanou príležitosťou na stretanie sa mladých ľudí, prispievali k nadväzovaniu citových vzťahov, ktoré neraz vyústili do uzatvorenia manželských zväzkov. Boli spoločenskou prehliadkou dievčat a tiež ukážkou, aké vedia byť gazdiné.

Priadky sa na našich dedinách zachovali zhruba do polovice päťdesiatych rokov minulého storočia. Potom postupne, spolu s ručným pradením nití, zanikli.

Ako vznikli a odkiaľ prišli ?

V súvislosti s nadchádzajúcimi Vianočnými sviatkami viac ako kedykoľvek predtým venujeme pozornosť pečeniu koláčikov a iných dobrôt. Vanilka, škorica, citrónová kôra, cukor či čokoláda rozvoniava našimi domácnosťami stále častejšie. Nahliadnime teda trochu do histórie a pozrime sa, ako sa vychýrené torty a koláče rodili a kto vlastne boli tí majstri, ktorí dokázali tak geniálne zmiešať rôzne chute a ingrediencie, že svetovú gastronómiu natrvalo obohatili o tieto

lahôdky. Ved' už len čítať o nich vyvoláva v človeku voňavú predstavu príjemného posedenia pri kávičke so zákuskom. Takže, milí naši čitatelia – prajeme Vám príjemné posedenie.

Bratislavské rožky a Dobošova torta

Dnes poznáme slávne **Bratislavské rožky** skôr z počutia, väčšinou si ich už nevieme ani predstaviť. Pritom ešte pred sto rokmi boli vychýreným pečivom, samozrejme, že najmä v Bratislave. Začali sa piecť v starom **Prešporku** na Mikuláša v roku 1785. Prešpuráci ich volali jednoducho **bajgle**, v neďalekej Viedni sa však predávali pod názvom **Pressburger Kipfel** a v Budapešti **Poszonyi kifli**. O ich slávu sa pričínal najmä cukrár **Artúr Doboš** /Dobosch/. Uňho sa vyučil okrem iných jeho menovec, tiež Doboš, ktorý odišiel pracovať do **Budapešti**. Tu uviedol na trh v roku 1887 v tom čase chýrečnú, po ňom pomenovanú, **Dobošovu tortu**. Mladý Doboš, v Budapešti už zvaný ako **József C. Dobos**, chcel pripraviť koláč, ktorý by vydržal dlho čerstvý. Preto použil namiesto varených krémov novinku : maslovo-čokoládový krém. Pôvodná Doboška mala karamelovú polevu a zásadne to nebol rez, ako ho poznáme dnes, ale torta. Tá sa tvorila tak, že sa postupne prekladali piškótové pláty, pričom posledný plát sa polial karamelovým krémom a nakrájal sa na podlhovasté kúsky. Ideálny počet bol dvadsať kusov na jeden plech.

Pischingerova torta

Vo **Viedni** žil na prelome 19. a 20. storočia ďalší známy cukrár **Oskar Pischinger**, ktorý vytvoril slávnu **Pischingerovu tortu**. Drobné sladké pečivo z oblátok zlepených plnkou sme síce kedysi volali pišinger, avšak s tortou to nemá nič spoločné. Dnes nám môže pišinger pripomínať dosť nepodarená moravská forma pod názvom Fidorka. V našich zemepisných končinách si na pravej Pischingerovej torte už dnes nepochutnáme, treba hádam skúsiť šťastie vo Viedni.

Tiramisu

Ide o chutný taliansky koláč, ktorý v preklade znamená „**zdvihni ma**“ /**tirami su** /. Pozostáva zo striedajúcich sa vrstiev piškót nasiaknutých studeným espressom a krémom, ktorého základ tvorí syr s názvom **mascarpone**. Tento syr vznikol v 17. storočí v **talianskom meste Siena**. Pretože obsahuje surové vajcia, je netrvanlivý. Inšpiráciou pre vznik mascarpone bol pôvodne **syr ricotta**, ktorého receptúra je stará už dvetisíc rokov a jeho základnou surovinou bola srvátka. Mascarpone sa vyrába z kravskej alebo byvolej smotany, ktorú treba zahriať na teplotu 90 stupňov Celzia a následne okysliť bielym vínom. Po vyzrážaní mlieka a odkvapkaní srvátky vznikne čerstvý mascarpone. Je to veľmi tučný syr, veď v jeho sušine je až 75% tuku, preto je k výrobe nepečených dezertov, akým je aj tiramisu, priam ideálny.

Sacherova torta

Dodnes je tortou tórt. Za jej vznik vdáčíme len 16-ročnému kuchárskemu učňovi z **Viedne Franzovi Sacherovi**. Šéfkuchár náhle ochorel a mladý Sacher musel pripraviť nejaké sladké prekvapenie pre hostí rakúsko-

uhorského kancelára Metternicha. To sa udialo v roku 1832. Výroba pravej sacherky je dodnes prísne tajná a receptúra sa uschováva ako najväčšie rodinné tajomstvo a poklad hoden celých majetkov. Syn Franza Sachera **Eduard Sacher** tortu vylepšil marhuľovou marmeládou. Zaujímavé je, že práve tento Eduard sa v roku 1934 narodil na území dnešného Slovenska, v obci Želiezovce. Dnes oficiálne poznáme a sú uznané dve Sacherove torty. Označenie **Original Sacher – torta** má zaregistrovaný **hotel Sacher vo Viedni**. Druhá je **Demel's Sacher – torte**. Tá sa odlišuje od originálu tým, že v nej sa marmeláda nachádza v strede torty a nie pod čokoládovou polevou.

RADOŠ POD VIANOČNÝM STROMČEKOM

Keď v dnešných časoch počúvame, čo si túžia nájsť naše deti či vnúčatá pod vianočným stromčekom, možno v nejednom z nás skrsne v mysli zvedavá otázka, čomu sa vedeli

radovať deti pred takými sto až stopäťdesiatimi rokmi? Hoci aj dnes sa svojím bohatstvom či množstvom líšia darčeky u detí chudobnejších rodičov od darčiekov detí v zámožných rodinách, so stavovskými a spoločenskými rozdielmi, známymi z minulých dôb, to predsa len nemožno ani len porovnať. Nuž, pozrime sa, čo prinášal Ježiško v časoch, keď naši pra - a praprarodičia boli ešte malými dievčatkami v sukničkách a chlapčekmi v krátkych nohavičkách.

V chudobnejšom mestskom prostredí boli mnohé darčeky vyrobené ručne. Pod vianočným stromčekom užasnuté detské očka uvideli okrem vlnených šálikov, čiapok, pančúch, nových dievčenských šatočiek,

handrových bábik, chlapčenských košieľok, nohavíc a kabátikov aj krásne drevené hračky. Tie uzreli svetlo sveta po nociach pri svetle sviečky alebo petrolejky v kôlničke pri dome alebo v kuchyni, kým deti spali. Mamy a staré mamy potajomky po večeroch pletli, šili a zošívali, zruční otcovia a starí otcovia zháňali vhodné drevo, vyrezávali a stružlikali pre deti koníkov, vozíčky, sánočky pre panáčikov. Pre dievčatká to boli drevené bábiky, kolisky a ak mali viac peňazí,

ponatierali ich aj peknými farbami.

Koncom 19. storočia boli veľmi rozšírené milé a praktické darčeky, ktoré z rôznych materiálov ručne vyrábali dospievajúce deti pre svojich maličkých súrodencov. V dievčenskom penziónáte chovanice vyrábali pre svojich otcov krásne obaly na spisy zo zamatu, zdobené kresbami

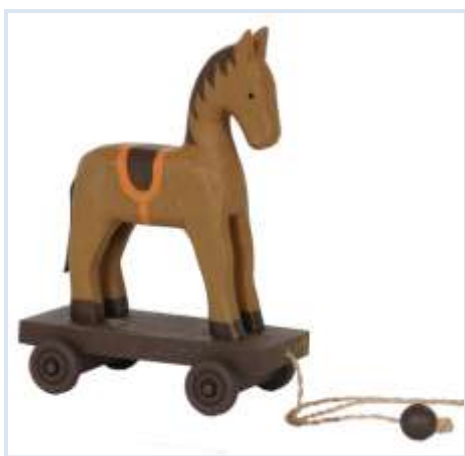
a výšivkami, ale aj pletené a krásne korálkami zdobené zápästky pre mamky. Pletené drobušské punčošky, košieľky, kabátiky či papučky vyrábali pre bábiky svojej malej sestričky. Obľúbeným darčekom boli aj malé papierové betlehemy, veľké srdcia z cukru či mydlové jabĺčka, zrkadielka v ozdobných rámkoch, ručne šité a vyšívané peňaženky.

Vo sviatočne vyzdobených izbách a salónoch bohatých mešťanov a aristokracie čakali na dievčatká krásne hračky, sviatočné hodvábne šatočky, detské čepce s čipôčkami, pelerínky a kožušteky, neraz aj pravé šperky. Už v 17. storočí sa napríklad pre francúzske dievčatká z bohatých meštianskych rodín začali vyrábať účelové detské hračky – domčeky pre bábiky. O čosi neskôr zavítala táto móda aj do našich končín. Hra s domčekom mala navyše aj výchovný moment. Viedla malé slečny k pochopeniu domáceho života, dobrému hospodáreniu a určitým spôsobom cibrila aj ich vkus. Samozrejme, že dievčatká dostávali aj bábiky, často oblečené v najnovších modeloch šiat, so všetkým, čo k tomu patrí – s drobnými ozdobami, závojčekmi, miniatúrnym nábytkom, riadmi z porcelánu pre svoju bábiku a jej domček a domácnosť. Hotové predchodkyne dnešných Barbin, čo povieť?

Na chlapcov tiež čakali krásne darčeka. Okrem drahých šiat zo zamatu a hodvábu, ktoré boli miniatúrou otcových, ich určite počas cestovania kočom zohrial dlhý kožušinový kabátik. Malého chlapčeka iste potešil aj koník. Na jednom konci drevenej žrdky bola konská hlava, druhý koniec sa ťahal po zemi. Chlapča sa naň posadilo, držiac jednou rukou koníka za strapatú hrivu a prehánalo sa po izbách mávajúc drevenou šablou. Neskôr boli koníky hojdacie, s hrivou aj srsťou. Chlapci dostávali tiež cínových vojačikov, rôznych panáčikov, trochu ich vyľakala hracia skrinka, z ktorej na strune vyskakoval čert. Potešili sa malému vojenskému bubnu, trúbke, či sánkam.

Vianočné darčeky na vidieku záviseli od toho, či bola rodina bohatšia alebo chudobná. Deti dostali jabĺčka alebo oriešky, chlapec malého dreveného koníka, vozíček – rebrináčik alebo pohyblivého dreveného panáčika. Pre dievčatko bola handrová alebo drevená bábika, ktorá však často viac pripomínala valček ako bábu. Keď niekedy dostali deti od Ježiška jedny topánky, bolože to radosti a výskania. Veď nezriedka jedny kapčky slúžili v rodine aj viacerým deťom, ktoré sa pri ich nosení striedali. Väčšie dievčence, ak apko ušetril nejaký ten grošík, si s netajenou radosťou a pýchou uviazali do vrkoča krásnu stužku, alebo obdivovali látku na zásterku. Muži si na Vianoce naplnili fajky novým dohánom. V bohatej roľníckej rodine dostala gazdiná brokát na sviatočný živôtik, novú šatku alebo kvalitný vlniak či teplé krpce. Syn sa mohol pred mládencami popýšiť novými čižmami, dcéra aj kožušekom. Ale takýchto darčiekov nebývalo v slovenských roľníckych domácnostiach veľa. Oveľa lepšie boli na tom dcérky a synovia krčmárov či obchodníkov.

Pri darčekom pre deti zo začiatku minulého storočia nemôžeme opomenúť fenomén, ktorý poznamenal vývoj detských hračiek na niekoľko budúcich desaťročí. **Plyšový medvedík.** Vznik tejto mäkučkej ušatej hračky sa datuje do roku 1903. Prvého medvedíka vo svojej malej krajčírskej dielni ušila nemecká krajčírka **Margaret Steiffová v meste**

Giengene. Autorom návrhu bol jej synovec Richard, ktorý si náčrt medvedíka urobil počas jednej svojej návštevy zoologickej záhrady. V Steiffovej katalógu hračiek prezentovali v roku 1903 prvýkrát túto hračku na veľtrhu v Lipsku. Vtedy ešte netušili, akú obrovskú obľubu si táto hračka získa na celom svete. Možno si aj naši starší občania spomenú, že hymnu Margaret Steiffovej a jej plyšovému medveďovi zložil krásnou piesňou svojho času aj spevák Pavol Hammel. Životný príbeh invalidnej, nevydatej, skromnej a pokornej krajčírky Steiffovej bol tiež veľmi dojímavo sfilmovaný.

Zdroj : Veľká kniha slovenských Vianoc, VMS 2008

Zdravie, šťastie, pokoj svätý vinšujeme Vám !

Zdravie, šťastie, pokoj svätý vinšujeme Vám !

***Najprv pánu hospodáru,
potom aj dietkam.***

***Zďaleka k Vám ideme,
novinu Vám nesieme,
čo sa stalo, prihodilo
v meste Betleme.***

***Narodilo sa dieťaťko,
posiela nás k Vám.***

***By ste mu koledu dali,
nezabudli Vám.***

***Chlebíček nechce brati,
nakrmila ho Mati,
radšej toliar lebo dukát
máte poslati!***

Starosta obce a Obecný úrad v Čížaticiach
Vás srdečne pozývajú na

12. OBECNÝ PLES

hudba - tanec - zábava - tombola

SOBOTA, 4. FEBRUÁR 2012

19.30 hod. v budove Obecného úradu v Čížaticiach

Vstupné 19,- eur

Predaj vstupeniek: Obecný úrad v Čížaticiach

tel.: 69 90 431; 0902 171 622

v cene vstupenky: prípitok, víno, 2x večera, káva, ovocie, pochutiny

ŠPECIALIZOVANÝ PREDAJCA
náterových hmôt pre priemysel a stavebníctvo

FRANCHI & KIM
SLOVAKIA
NÁTEROVÉ HMOTY pre profesionálov

- Hotel
- Reštaurácia
- Kongresy
- Svadby
- Ájurvedské kúpele

Ájurvéda je jednou z najstarších liečebných metód s počiatkom až spred 5000 rokov. Jej pôvod je zaznamenaný **v Indii**, kde je aj dodnes najužívanejšou metódou liečby. Ájurvéda doslova znamená „**veda o živote**“. Každá živá bytosť je unikátna, jedinečná a preto aj prístup ájurvédy k posudzovaniu jednotlivca vždy vychádza z maximálneho poznania a porozumenia.

GOLDEN ROYAL Boutique hotel & SPA ****

Vodná 8, 040 01 Košice, Slovensko

e-mail: hotel@goldenroyal.sk, tel: 0903 602 636

CZIR

[Like](#)
[Tweet](#)
[Share](#)

[LIVOD](#)
[REFERENCE](#)
[VAŠE OTÁZKY](#)
[KONTAKT](#)

1

**INŽINIERSKA
GEODÉZIA**

2

**GEOMETRICKÉ
PLÁNY**

3

**PORADENSTVO
PRE INVESTOROV**

4

**OSTATNE PRÁCE
V KATASTRI**

Spokojnosť našich klientov je pre nás prvoradá aj pri náročných a rozsiahlych zákazkách inžinierskej geodézie.

Uvedomujeme si, že pri novostavbe potrebujete nielen kvalitné ale aj rýchle vypracovanie geometrického plánu.

Naša firma ponúka geodetické služby na mieru pre domácnosti aj zahraničných investorov.

Radi Vám pomôžeme zorientovať sa v množstve informácií z katastra a vyriešiť prípadný majetkoprávny problém

PRAVE REALIZUJEME

Predrealizačné a porealizačné zameranie stavieb rodinných domov

“

Naše tímy odborníkov vedené autorizovanými geodetmi radi pomôžu vyriešiť Vaše požiadavky

T i r á ž :

OČI – čítanie, zvesti, noviny

ročník : piaty

číslo : 4/2011

vydáva : Obecný úrad Čížatice

adresa : Obecný úrad Čížatice č. 65, 044 47 Kecerovce

Kontakt : 055/6 990 431

e-mail: obeccizatice@centrum.sk

zostavila : JUDr. Tatiana Houdeková

do čísla prispela : Mgr. Halina Zemko

príprava do tlače a grafika : Stanka Vassová

náklad : 100 výtlačkov

nepredajné